

MODULI YA UFUNDISHAJI WA KIDIJITALI YA GEAVET KWA WANAWAKE KATIKA BIASHARA ENDELEU YA KILIMO NA UJASIRIAMALI

INAWENZA KUTOLEWA 4.2

NAMBARI YA MRADI WA GEAVET IO1129027

"UBORA WA KIJANI ULIOJUMUISHWA KATIKA MFUMO EKOLOJIA WA
ELIMU NA MAFUNZO WA AFRIKA"

Kanusho: Inafadhiliwa kwa Pamoja na Umoja wa Ulaya. Hata hivyo, maoni na maoni yaliyotolewa ni ya waandishi pekee na si lazima yaakisi yale ya Umoja wa Ulaya au Wakala wa Utendaji wa Elimu na Utamaduni wa Ulaya (EACEA). Umoja wa Ulaya wala EACEA hawawezi kuwajibika kwa ajili yao.

SEHEMU YA I: UKUZAJI WA UJUZI KWA MAZOEWA YA KILIMO CHA KISASA

SEHEMU YA 1.1: Utangulizi wa Zana za Kidijitali katika Kilimo

1.1.1: Kuelewa Zana za Kidijitali katika Kilimo

Zana za kidijitali katika kilimo ni teknolojia zinazotumia simu za mkononi, kompyuta, au mitandao ya mawasiliano ili kusaidia shughuli za kilimo na biashara. Zana hizi huwasaidia wakulima kupata taarifa, kupanga vyema, kupunguza hatari, na kuboresha uzalishaji na mapato. Kwa wanawake nchini Uganda na kote Afrika Kusini mwa Jangwa la Sahara, zana za kidijitali zinazidi kuwa muhimu kwa sababu zinasaidia kushinda changamoto kama vile upatikanaji mdogo wa huduma za ugani, umbali mrefu hadi masokoni, na mabadiliko ya hali ya hewa.

Zana za kidijitali zinaweza kuwasaidia wakulima wanawake katika kila hatua ya kilimo na biashara ya kilimo. Zinaweza kutumika kupokea utabiri wa hali ya hewa, kujifunza kuhusu mbinu bora za kilimo, kufuatilia bei za soko, kusimamia rekodi za shamba, na kupokea au kutuma malipo. Kwa kuleta taarifa moja kwa moja kwenye simu ya mkulima, zana za kidijitali hupunguza utegemezi kwa wapatanishi na kuwasaidia wanawake kufanya maamuzi sahihi.

Ni muhimu kuelewa kwamba kilimo cha kidijitali hakimaanishi tu kutumia simu janja au intaneti. Huduma nyingi za kidijitali zimeundwa kufanya kazi kwenye simu za msingi za mkononi ambazo hutumiwa sana na wanawake katika maeneo ya vijijini. Hizi ni pamoja na ujumbe mfupi wa maandishi, simu za sauti, na misimbo rahisi ya kupiga simu ambayo haihitaji intaneti.

Maswali ya Kutafakari:

1. Unatumia aina gani ya simu kwa sasa?
2. Ni taarifa gani za kilimo ambazo tayari unazipokea kupitia simu yako?
3. Ungependa kuwa na taarifa gani?

Kiungo cha Kuonekana

Kilimo cha Kidijitali ni nini?

[Kilimo cha Kidijitali ni nini?](#)

Kutoka kwa chaneli ya FAO.

Swali:

Ulijifunza kuhusu fursa gani mpya na hii inaweza kutumikaje katika shughuli yako ya kujifunza?

1.1.2: Zana za Kidijitali Zinazotumiwa na Wakulima Wanawake huko SSA

Wakulima wanawake katika Afrika Kusini mwa Jangwa la Sahara hutumia aina tofauti za zana za kidijitali kulingana na aina ya simu waliyonayo na upatikanaji wa huduma za mtandao. Simu za msingi za mkononi hutumika sana na hutumika kusaidia kama vile ujumbe mfupi wa maandishi wenye vidokezo vya kilimo, arifa za hali ya hewa, na masasisho ya bei za soko. Huduma za pesa za simu pia ni muhimu sana, kwani huruhusu wanawake kuokoa pesa, kupokea malipo, na kulipa pembejeo kwa usalama bila kusafiri umbali mrefu.

Simu mahiri, zinapopatikana, hutoa ufikiaji wa programu za simu zinazotoa huduma za kina zaidi. Hizi ni pamoja na programu za utabiri wa hali ya hewa, masoko ya kidijitali, zana za utambuzi wa wadudu na magonjwa, na programu za kutunza kumbukumbu za mashamba. Hata hivyo, matumizi ya simu mahiri miongoni mwa wanawake wa vijijini bado ni machache kutokana na gharama, ufikiaji wa intaneti, na ujuzi wa kidijitali.

Suluhisho za Teknolojia ya Habari na Mawasiliano (TEHAMA) zimetengenezwa mahsusili kwa ajili ya miktadha ya vijijini. Hizi ni pamoja na huduma za USSD zinazofanya kazi kwa kupiga misimbo mifupi, huduma za ushauri wa sauti katika lugha za wenyeji, na programu za redio zinazowaruhusu wakulima kuingiliana kwa kutumia simu zao. Zana kama hizo ni muhimu hasa kwa wanawake walio na viwango vya chini vya kusoma na kuandika au uzoefu mdogo wa kidijitali.

Kiungo cha Kuonekana

Ufafanuzi wa Pesa za Simu.

[Tunakuletea Cheti cha GSMA Mobile Money](#)

Kutoka kwa simu ya GSMA kwa ajili ya Maendeleo

Swali:

Je, Unatumia Pesa za Simu? Kwa madhumuni gani na unaweza kuzitumia kwa ajili ya akiba au malipo ya biashara?

1.1.3: Kuziba Mgawanyiko wa Kidijitali kwa Wanawake katika Kilimo

Licha ya upatikanaji unaoongezeka wa zana za kidijitali, wanawake wengi katika Kusini mwa Jangwa la Sahara bado wanakabiliwa na vikwazo vinavyopunguza uwezo wao wa kunufaika na kilimo cha kidijitali. Hali hii kwa kawaida hujulikana kama mgawanyiko wa kidijitali. Wanawake wana uwezekano mdogo kuliko wanaume kumiliki simu za mkononi, kupata intaneti, au kupokea mafunzo ya ujuzi wa kidijitali. Nchini Uganda, wanawake wengi wa vijijini hushiriki simu na wanafamilia na wana muda na ujasiri mdogo wa kuchunguza huduma za kidijitali.

Mgawanyiko wa kidijitali ni muhimu kwa sababu unaathiri uwezo wa wanawake kupata taarifa kwa wakati, kushiriki katika masoko, na kukuza biashara zao za kilimo. Bila

upatikanaji wa zana za kidijitali, wanawake wanaweza kuuza mazao kwa bei ya chini, kukosa maonyo ya hali ya hewa, au kushindwa kupata huduma za kifedha kama vile mikopo na bima. Kwa hivyo, kuziba mgawanyiko huu ni muhimu kwa uwezesaji wa kiuchumi wa wanawake na usalama wa chakula. Ujumuishaji wa kidijitali kwa wanawake unahitaji zaidi ya kutoa vifaa. Inahusisha kujenga kujiamini, kutoa mafunzo ya vitendo, kutumia lugha za wenyeji, na kukuza ujifunzaji wa rika. Wanawake wanapojifunza pamoja na kufanya mazoezi ya kutumia zana za kidijitali katika mazingira yanayounga mkono, wana uwezekano mkubwa wa kutumia na kuendelea kutumia teknolojia hizi.

Kiungo cha Kuonekana

Kuziba mgawanyiko wa kidijitali wa Jinsia.

[Jinsi ya Kuziba Mgawanyiko wa Kijinsia wa Kidijitali? Changamoto ya Teknolojia ya Kimataifa: Suluhisho kwa Wanawake | Washindi wa 2021](#)

Kutoka kwa Idhaa ya Kundi la Benki ya Dunia

Swali:

Ni kikwazo gani unachokihusisha zaidi na na unawezaje kuchukua hatua ndogo ili kukishinda?

1.1.4: Suluhisho za Kidijitali Zilizobinafsishwa kwa Wanawake wa Vijijini

Zana za kidijitali zinafaa zaidi zinapobadilishwa kulingana na hali halisi ya ndani kote Afrika Kusini mwa Jangwa la Sahara. Suluhisho za kidijitali za ndani zimeundwa kufanya kazi katika mazingira ya vijijini, kusaidia lugha za ndani, na kujibu mahitaji ya kipekee ya wakulima wanawake. Kwa mfano, nchini Kenya, **Jukwaa la iCow** hutoa huduma za ushauri kupitia SMS kwa ajili ya usimamizi wa mifugo, na kuwaruhusu wanawake kupokea vidokezo kwa wakati unaofaa kuhusu afya ya wanyama na mbinu za kulisha. Nchini Nigeria, **Habari Trekta** Programu inawawezesha wanawake kupata huduma za trekta za bei nafuu kupitia jukwaa la pamoja, na hivyo kuboresha ufanisi wa shamba bila kuhitaji umiliki wa mashine binafsi. Nchini Senegali, mifumo ya ujumbe inayotegemea sauti hutoa ushauri wa mazao na hali ya hewa kwa wanawake wenye viwango vya chini vya kusoma na kuandika, na kuhakikisha taarifa zinapatikana kwa wakati unaofaa.

Sehemu za ufikiaji wa kidijitali zinazotegemea jamii, kama vile kompyuta kibao au simu zinazotumiwa na vyama vya ushirika vya wanawake, pia zina jukumu muhimu. Zinaunda nafasi za kujifunza, kubadilishana uzoefu, na kujenga kujiamini kidijitali. Kwa kutumia zana hizi za ndani, wakulima wanawake wanaweza kuboresha upangaji wa mashamba, kujibu kwa ufanisi zaidi hatari za hali ya hewa, kupata taarifa za soko, na kuimarisha ushiriki wao katika minyororo ya thamani ya kilimo. Zikijumuishwa na ufundishaji na

ushauri, suluhisho hizi za kidijitali huwa viwezeshaji vikali vya biashara endelevu ya kilimo.

Maswali ya Kutafakari

- Ni zana gani za kidijitali ambazo tayari zinapatikana katika jamii yako, na zinawezaje kubadilishwa kwa ajili ya wakulima wanawake?
- Vikundi vya wanawake vinawezaje kushiriki upatikanaji wa teknolojia ili kusaidia kujifunza na kushirikiana?

Shughuli:

Tengeneza ramani ndogo ya huduma za kidijitali zinazopatikana katika eneo lako na jadili jinsi kila moja inavyoweza kuwanufaisha wanawake katika kikundi chako.

Kiungo cha Kuonekana

Programu ya iCow inayowasaidia wakulima nchini Kenya kwa huduma za ushauri

[Programu ya iCow inafungua uwezo wa wakulima nchini Kenya.](#)

Trekta ya Hello: Uhandisi wa Kidijitali kwa wakulima (Inaelezea jinsi jukwaa la Trekta ya Hello linavyounganisha wakulima na huduma za trekta)

[Kilimo na Ubunifu wa Kidijitali kwa Ajili ya Kazi: Trekta ya Ndani ya Hello | Maendeleo ya Kuzungumza](#)

Habari Tractor PayG: Wanawake na Uhandisi wa Mechanisms

[Habari Trakta PAYG - Wanawake na Uhandisi wa Mechanical](#)

Je, majukwaa kama yale yaliyoonyeshwa hapo juu yanawezaje kuwa msaada katika jamii yako?

1.1.5: Shughuli:Kuchunguza Zana Rahisi za Kidijitali

Shughuli hii huwasaidia washiriki kujenga kujiamini katika kutumia zana za kidijitali kwa maamuzi ya kila siku ya kilimo na biashara ya kilimo. Wanawake wanahimizwa **tambua huduma moja ya kidijitali inayopatikana katika jamii yao**, kama vile arifa ya SMS ya hali ya hewa, msimbo wa USSD wa bei ya soko, au huduma ya ushauri inayotegemea simu.

Hatua:

1. **Mazoezi ya Kujitegemea:** Washiriki hujaribu kutumia huduma hiyo kwenye simu zao au kifaa kinachoshirikiwa.
2. **Tafakari:** Baada ya kutumia kifaa, jibu yafuatayo:
  - Kifaa hiki kilikusaidiaje kuelewa shamba lako au biashara yako vizuri zaidi?
  - Ulikabiliana na changamoto gani ulipokuwa ukitumia?
  - Je, unaweza kufikiria njia za kushinda changamoto hizi?

3. **Majadiliano ya Kikundi:** Shiriki uzoefu, tambua changamoto za kawaida, na fikiria suluhisho za vitendo. Wahimiza washiriki kupendekeza **zajia za kusaidia** katika kutumia zana za kidijitali.
4. **Kupanga Hatua:** Kila mshiriki anapaswa kuweka **lengo dogo** kutumia huduma ya kidijitali kwa wiki moja (k.m., kuangalia bei za soko kila siku au kufuatilia hali ya hewa kwa ajili ya maamuzi ya kupanda).

Kiungo cha Kuonekana. [Kuwawezesha wanawake wakulima wadogo kupitia bima ndogo ya kidijitali](#)

Marejeleo

- <https://www.fao.org/digital-agriculture/en/>
- <https://www.worldbank.org/en/topic/digitaldevelopment>
- <https://www.gsma.com/mobilefordevelopment/resources/mobile-gender-gap-report-2022/>
- <https://www.ifad.org/en/web/knowledge/digital-agriculture>
- FAO. (2020). *Teknolojia za kidijitali katika kilimo: Mitindo na fursa kwa wakulima wadogo*. Roma: FAO.
- FAO. (2021). *Ujumuishaji wa Jinsia na Dijitali katika Kilimo*. Roma: FAO.
- ITU na Wanawake wa Umoja wa Mataifa. (2020). *Kuziba Mgawanyiko wa Kijinsia wa Kidijitali barani Afrika*.
- GSMA. (2020). *Suluhisho za Kidijitali kwa Wanawake katika Kilimo*.
- GSMA. (2022). *Ripoti ya Pengo la Jinsia kwa Simu*.
- Benki ya Dunia. (2021). *Kilimo cha Kidijitali kwa Wakulima Wanawake Wadogo huko Kusini mwa Jangwa la Sahara*.
- **Video ya YouTube – iCow Kenya** <https://www.youtube.com/watch?v=69YEijifqN0>
- **Video ya YouTube – Habari Tractor Nigeria** <https://www.youtube.com/watch?v=0190iFlbbaU>